

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Teema: Perusväylänpito ml. korjausvelka

Tieyhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa.

Suomen tiestön huono kunto on jokaisen nähtävissä. Valtion tieverkosta päätiestö on saatu pidettyä melkoisen hyvässä kunnossa ja hyvä näin. Omaisuudesta pitääkin huolehtia niin, että ongelmiin puututaan riittävän ajoissa ja mielellään ennakkoon, jotta selvittää mahdollisimman edullisilla korjaustoimenpiteillä ja aiheutetaan mahdollisimman vähän haittaa yhteiskunnan toiminnalle.

Tiestön osuus infran korjausvelasta on noin 1,5 miljardia euroa. Arviolta noin 80 % tästä korjausvelasta sijaitsee muulla kuin päätieverkolla. Valtion 78 000 kilometrin verkosta tätä muuta verkkoa on yli 70 000 kilometriä.

Liikenne 12 –suunnitelma maalaa uhkakuvan, jonka mukaan perusväylänpidon rahoitus notkahtaa vuoden 2022 jälkeen. Perustienpidossa päästään vuoden 2022 suunnitellulle tasolle vasta vuonna 2029 ja nyt ehdotettu vuoden 2022 perustienpidon rahoitus ei vastaa edes Liikenne 12 -suunnitelmaa. Pääväylien kunto ja palvelutaso priorisoidaan pääväyläasetuksen mukaisesti, mikä tarkoittaa, että muun tieverkon kunto huononee entisestään. Ennusteen mukaan huonokuntoisten päällystettyjen teiden osuus tulee pääverkon ulkopuolella kaksinkertaistumaan vuoteen 2032 mennessä. Myös huonokuntoisten siltojen määrä huolestuttaa, kun merkittävä osa 1970-1980-luvulla rakennettuja siltoja on tulossa lähivuosina peruskorjausikään.

Tiet ovat olemassa jotakin tarvetta varten. Vähäliikenteisten teiden merkitys ei tule niiden liikennemäärästä, vaan niillä liikkuu elinkeinoelämän ja ihmisten kannalta välttämätöntä päivittäistäkin liikennettä, joka on turvattava. Suomen energiatuotanto, kotimainen ruoantuotanto sekä pelastustoimi ovat täysin tiestön varassa. Isossa osassa (70 %) Suomea tieverkko on ainut mahdollinen liikkumisväylä. Tämä pitäisi pystyä ottamaan huomioon. Rautatielle on liki poikkeuksetta aina olemassa myös vaihtoehto.

On hyvä muistaa, että 85 % henkilökilometreistä ja 69 % tonnikilometreistä kulkee tiestöllä. Tämä isokuva ei tule muuttumaan nopeasti ja sen ei ole edes tarve muuttua käyttövoimateknologioiden muuttuessa vähäpäästöisemmiksi. Huonokuntoiset tiet itsessään tarkoittavat kuitenkin kasvavia päästöjä. Kuljetukset käyttävät kiertoteitä, huonokuntoinen päällyste ja tie kasvattavat päästöjä ja nopeuksien laskiessa tarvittavien ajoneuvojen määrä kasvaa kuljetuksissa.

Perustienpito on jo kertaalleen rakennetusta omaisuudesta huolehtimista. Tästä johtuen on kestävämpiä, että se on usein se budjetin erä, joka joustaa. Ilmastonmuutoksen edetessä lämpimät talvet ja sateiden lisääntyminen tarkoittavat, että tiestön rasitus kasvaa nykyisestä, jolloin myös korjaustoimenpiteiden määrä ja tehtävien toimenpiteiden hintalappu nousevat. Korjausvelan kasvu kiihtyy.

Verkko saadaan elinkeinoelämän ja ihmisten liikkumisen tarpeita vastaavaan kuntoon vasta vuosikymmenien pitkäjänteisellä työllä ja omaisuudenhallinnan suunnitelmalla. Vuoden 2022 talousarvioesityksessä asetetaan maanteiden korjausvelan tavoitteeksi 1560 miljoonaa euroa, joka on 16 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2020 lopun tilanteessa. Nyt talousarvioluonnoksessa esitetyllä perustienpidon 710 miljoonan euron rahoituksella tiestön korjausvelka jatkaa kasvuaan. Vuoden 2022

perustienpidon rahoitus pitää nostaa vähintään vuoden 2020 tasoon eli noin 780 miljoonaan euroon, jolloin korjausvelan kasvaminen saadaan ehkä taittumaan. Tämä taso vastaisi myös pitkäjänteiseksi tarkoitetussa suunnitelmassa esitettyä tasoa. Tämä taso pitää säilyttää myös tulevaisuudessa. Suomen Tieyhdistys ehdottaa, että tämän lisäksi tiestön korjausvelkaa aletaan systemaattisesti vähentämään erillisellä, talousarviokehysten ulkopuolisella, pitkäjänteisellä ohjelmalla, jonka suuruus olisi 150 miljoonaa euroa vuodessa. Päällystettä on vuosien varrella verrattu talon kattoon. Nyt ollaan tilanteessa, jossa kattoremonttien aika alkaa olla ohitse ja on ryhdyttävä korjaamaan itse taloa.

Koski tl, 11.10.2021

Nina Raitanen, toimitusjohtaja

Suomen Tieyhdistys ry